

ARCHEOLOGIE • BOUWHISTORIE

ARCHEOLOGIENOTA – PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

KOEKELARE – OOSTMEETSTRAAT

A. DEVROE & J. VERMEERSCH
DECEMBER 2017

COLOFON

Project

Archeologienota – Koekelare, Oostmeetstraat

Opdrachtgever

Eddy en Rudy Willaert
Oostmeetstraat 61
8680 Koekelare

Opdrachtnemer

Annika Devroe Archeologie & Bouwhistorie bvba
Lemmensstraat 34
2800 Mechelen
0472/59.31.41
annika.devroe@gmail.com
BE 0680.617.128

Erkende archeoloog: Annika Devroe, OE/ERK/Archeoloog/2015/00085

© 2017 Annika Devroe Archeologie & Bouwhistorie bvba

Annika Devroe Archeologie & Bouwhistorie bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd of aangepast worden, opgeslagen worden in een geautomatiseerd gegevensbestand, en/of openbaar gemaakt worden in enige vorm of wijze ook, elektronisch, mechanisch, door fotokopie of enige andere wijze, zonder voorafgaandelijk toestemming van de opdrachtgever. Dit met uitzondering van de door de architect aangeleverde plannen. Deze blijven eigendom van deze laatste.

INHOUD

Inhoud	0
1. Gemotiveerd advies	1
2. Programma van maatregelen voor uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem	2
2.1. Inleiding	2
2.2. Administratieve gegevens	3
2.3. Bepalen onderzoeksstrategie	3
2.3.1. Landschappelijk bodemonderzoek.....	4
2.3.2. Proefsleuvenonderzoek.....	5
2.4. Voorziene afwijkingen van de Code van Goede Praktijk.....	8
3. Figurenlijst	9

1. GEMOTIVEERD ADVIES

Op basis van het bureauonderzoek blijkt dat er voor het plangebied een middelmatig potentieel is voor het aantreffen van archeologische resten en sporen vanaf de steentijd tot en met de nieuwe tijd. Het plangebied is gelegen in een interessant gebied met een vrij droge bodem wat aantrekkelijk is voor bewoning. In de nabije regio zijn daarenboven verschillende waterlopen aanwezig wat het voor vroege bewoning interessant maakt.

Vanaf de volle middeleeuwen is de bebouwing meer geconcentreerd in het centrum van Koekelare. Verspreide bebouwing buiten de kern komt vaker voor en bestaat uit sites met walgracht en hoeves. Op basis van historische kaarten was er bebouwing aanwezig aan de straatzijde, mogelijk net buiten de aflijning van het plangebied. Hier was ook een tuin en bijgebouwen aanwezig die binnen het plangebied kunnen aangetroffen worden. In de 20ste eeuw groeide de bebouwing aan en was de hele straatzijde van het plangebied bebouwd. Het kan daarom niet uitgesloten worden dat dit gebouw of een oudere voorganger binnen het plangebied gelegen was tijdens de middeleeuwen en nieuwe tijd. Recentere bebouwing en/of verharding langsheen de straatzijde zal een zekere verstoring teweeg gebracht hebben, zo ook de verharding uit de jaren 1970. Verder van de straatzijde verwijderd kunnen nog resten in de bodem bevinden die dateren vanaf de steentijd tot en met de nieuwe tijd. Het verwijderen van de verharding en de gebouwen heeft de ondergrond deels verstoord. Of hierbij het archeologisch niveau werd verstoord kon niet achterhaald worden.

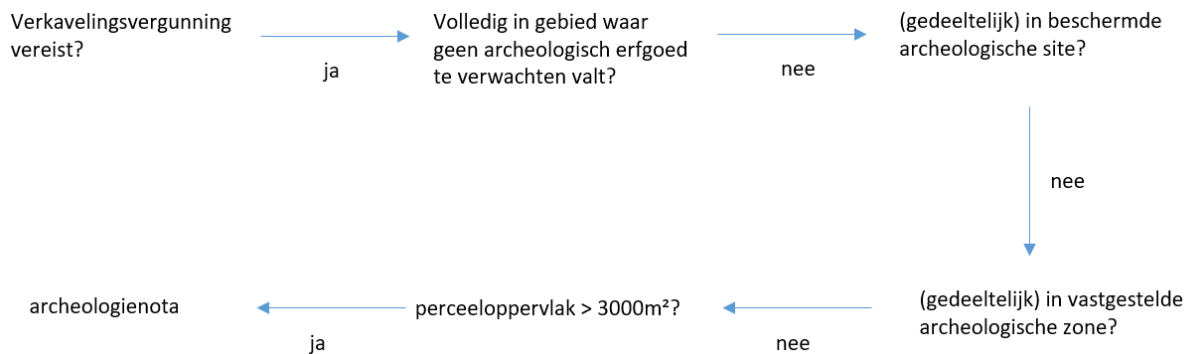
Omdat er bijgevolg niet kan uitgesloten worden dat er geen archeologisch resten binnen het plangebied aanwezig zijn en op basis van de toekomstige verkaveling er verwacht kan worden dat eventuele resten en sporen vernietigd zullen worden wordt geadviseerd om het plangebied te onderzoeken door middel van een proefsleuvenonderzoek.

Dit zal echter via een uitgesteld traject verlopen aangezien men het dossier voor de wijzigingen met betrekking tot de omgevingsvergunning wilt indienen en gezien de druk op economische rendabiliteit.

2. PROGRAMMA VAN MAATREGELEN VOOR UITGESTELD VOORONDERZOEK MET INGREEP IN DE BODEM

2.1. INLEIDING

De archeologienota werd opgemaakt naar aanleiding van de aanvraag van een verkavelingsvergunning waarbij de voorwaarden voldoen aan art. 5.4.2. van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013.

Figuur 1: Beslissingsboom in functie van huidig project. (A. Devroe 2017)

2.2. ADMINISTRATIEVE GEGEVENS

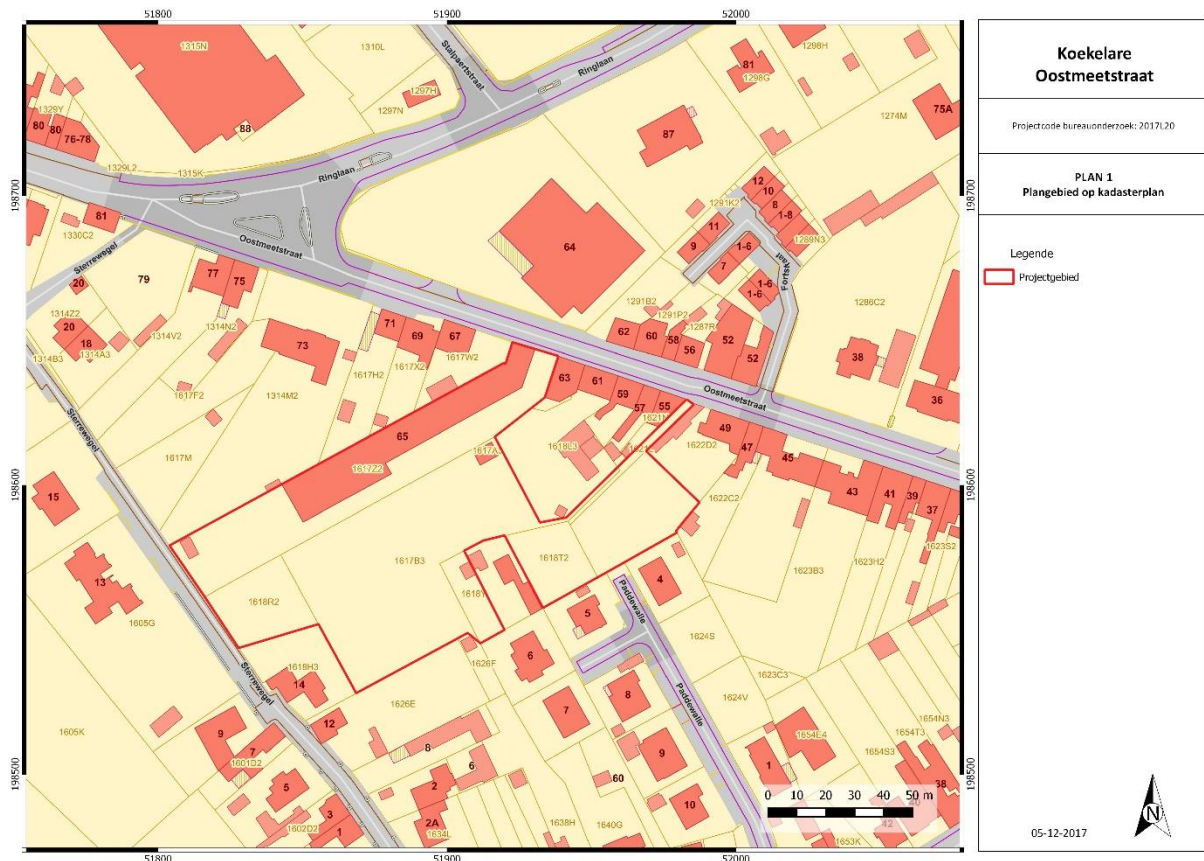
Locatie: West-Vlaanderen, Koekelare, Oostmeetstraat

Bounding box: punt 1 (NW) – X 51787,606 Y 198647,774

Punt 2 (ZO) – X 51991,562 Y 198559,494

Kadaster: Koekelare, afd. 1, sectie A, percelen 1617a³, 1617b³, 1617z², 1618r², 1618t², 1618y, 1621l, 1622e².

Oppervlakte projectgebied/onderzoeksgebied: 9401 m²

Figuur 2: Kadasterkaart met aanduiding projectgebied. (Geopunt Vlaanderen s.d.)

2.3. BEPALEN ONDERZOEKSTRATEGIE

Na het bureauonderzoek werden de verschillende vooronderzoeken zonder ingreep in de bodem afgewogen. Hiervoor werden telkens volgende vier criteria overlopen:

- Is het mogelijk deze methode toe te passen op dit terrein?
- Is het nuttig deze methode toe te passen op dit terrein (levert het iets op)?
- Is het overdreven schadelijk voor het bodemarchief deze methode toe te passen op dit terrein?
- Is het noodzakelijk deze methode toe te passen op dit terrein (kosten-batenanalyse)?

Geofysisch onderzoek geeft voornamelijk goede resultaten op droge leembodems, terwijl hier zandgronden aanwezig zijn. Bovendien kunnen verstoringen in de bovenste lagen een vertekend beeld schetsen en dienen de resultaten nog steeds geverifieerd te worden dmv proefsleuven. Op

basis van de kosten-batenanalyse en het feit dat gezien de bodemgesteldheid dit geen ideale ondergrond is werd dit onderzoek niet voorgesteld.

Een veldkartering is vooral nuttig op landbouwgronden die net geploegd worden. Dit is hier niet het geval en bovendien geeft een veldkartering enkel een beeld van de bovenste laag. Bovendien kunnen periodes met weinig vondstmateriaal op deze manier niet gedetecteerd worden. Deze methode wordt dan ook niet geadviseerd.

Onderzoeken in functie van steentijd (landschappelijk/verkenkend/waarderend booronderzoek, proefputten) zouden nuttig kunnen zijn aangezien steentijdvondsten niet uitgesloten kunnen worden en mogelijk zelfs verwacht kunnen worden (nabij waterlopen). Aangezien mogelijk verstoringen aanwezig zijn in de ondergrond door is de kans groot dat boringen telkens gestaakt dienen te worden bij het stoten op puinresten. Daarom wordt voorafgaand geen onderzoek in functie naar steentijd geadviseerd. Tijdens het sleuvenonderzoek zal hier wel aandacht aan besteed worden. Indien vuursteenconcentraties worden aangetroffen, wordt overgegaan op een verkenkend en waarderend archeologisch booronderzoek, mogelijk aangevuld met proefputten. Indien tijdens het proefsleuvenonderzoek dergelijke onderzoeken nodig zouden blijken, geeft de erkende archeoloog dit aan en worden de betreffende hoofdstukken uit de Code Goede Praktijk gevolgd.

Op basis van het bureauonderzoek lijkt het projectgebied mogelijk verstoringen te kennen. Een landschappelijk bodemonderzoek zou hier meer uitsluitsel kunnen over geven, net als over de gaafheid van het bodemprofiel. Aangezien mogelijk aanwezig puin het plaatsen van boringen bemoeilijkt lijkt een landschappelijk profielputtenonderzoek aangewezen. Afhankelijk van de resultaten van dit bodemonderzoek volgt een proefsleuvenonderzoek.

2.3.1. LANDSCHAPPELIJK BODEMONDERZOEK

Op basis van het bureauonderzoek lijkt het projectgebied mogelijk enkele verstoringen te kennen ter hoogte van de vroegere bebouwing en verharding. Een landschappelijk bodemonderzoek kan hier meer uitsluitsel over geven, net als over de gaafheid van het bodemprofiel. Het is dan ook aangewezen een landschappelijk bodemonderzoek uit te voeren door middel van profielputten. Er wordt geopteerd voor profielputten ipv boringen gezien mogelijke puinhoudende lagen. Er worden verspreid over het terrein een 6-tal profielputten aangelegd van 2x2m, dit om een goed beeld te krijgen van het volledige terrein. Indien nodig worden ze aangevuld met bijkomende profielputten of landschappelijke boringen.

Figuur 3: Voorstel profielputtenplan. (A. Devroe 2017)

De onderzoeksvragen die hier minimaal moeten beantwoord worden zijn:

- Welke zijn de waargenomen horizonten, beschrijving + duiding?
- In hoeverre is de bodemopbouw intact? Zo ja, in welke zones?
- Is er potentieel voor sporensites? Zo ja, op welke diepte t.o.v. het maaiveld? Worden deze niveaus bedreigd door de geplande werkzaamheden en is bijgevolg een proefsleuvenonderzoek noodzakelijk?

Het onderzoeksdoel van het landschappelijk bodemonderzoek is bereikt wanneer bovenstaande vragen zijn beantwoord en uitsluitsel kan gegeven worden over de te volgen stappen in het verdere vooronderzoek.

2.3.2. PROEFSLEUVENONDERZOEK

Op basis van het landschappelijk bodemonderzoek door middel van boringen wordt bepaald of een proefsleuvenonderzoek noodzakelijk is. Dit hangt af van eventueel aanwezige verstoringen, de intactheid van de bodemopbouw en de diepte van het archeologisch niveau. Indien uit dit onderzoek niet blijkt dat archeologische sporen uitgesloten kunnen worden en op basis van de bodemopbouw het archeologisch niveau geraakt zal worden bij de toekomstige werken, dient een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd te worden. Het doel van het vooronderzoek met ingreep in de bodem door middel van proefsleuven is een archeologische evaluatie van het terrein.

Het doel van het vooronderzoek met ingreep in de bodem door middel van proefsleuven is een archeologische evaluatie van het terrein. Op basis van het bureauonderzoek kon niet aangetoond

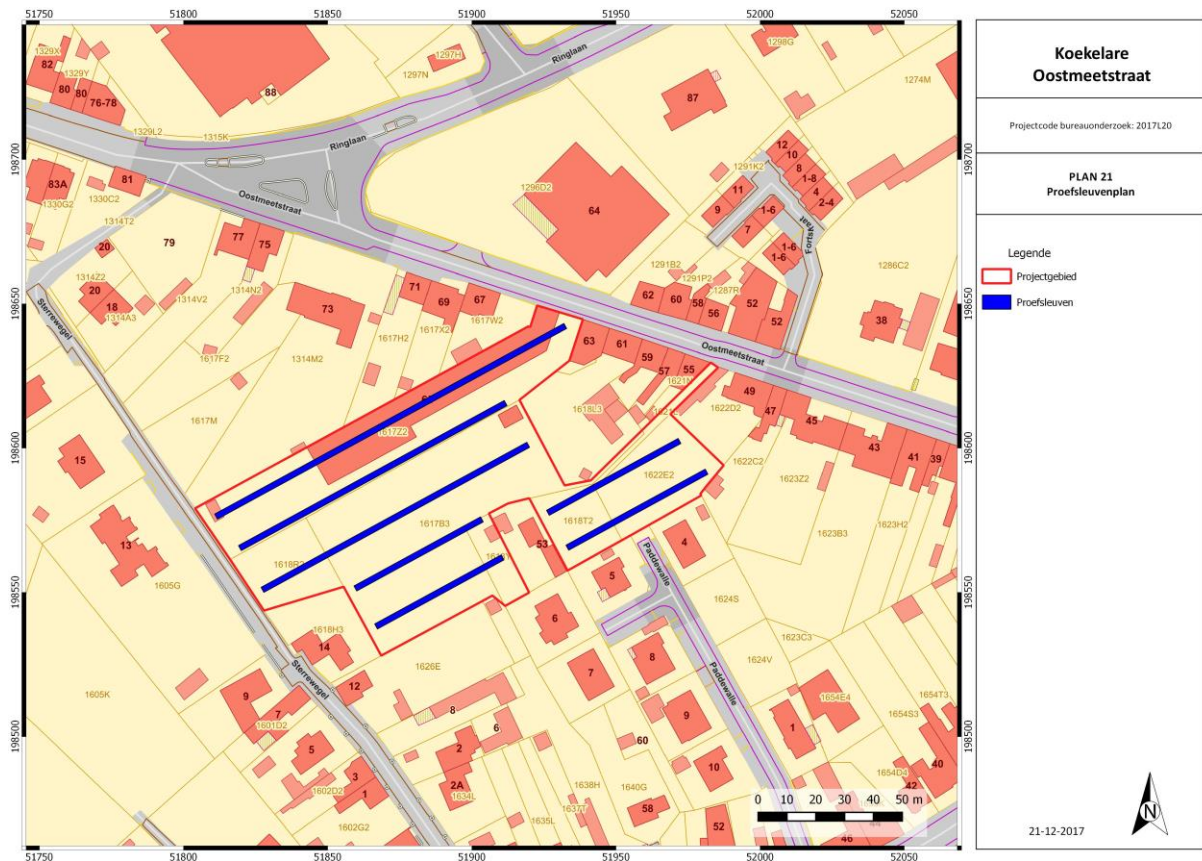
worden of een archeologische site aanwezig is of niet, maar via dit onderzoek kan het archeologisch potentieel nagegaan worden.

Hierbij dienen volgende onderzoeksvragen beantwoord te worden:

- Welke zijn de waargenomen horizonten in de bodem , beschrijving + duiding?
- Zijn er bodemsporen aanwezig? Zo ja, zijn deze van natuurlijke of antropogene aard?
- Op welk(e) niveau(s) manifesteren de archeologische sporen zich?
- Maken de antropogene sporen deel uit van één of meerdere structuren?
- Kan op basis van gerecupereerd materiaal uitspraak gedaan worden over de datering? Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?
- Kan op basis van het sporenbestand in de proefsleuven een uitspraak gedaan worden over de aard en omvang van de occupatie?
- Kunnen de verwachtingen van het bureauonderzoek bijgesteld worden?
- Geven de resultaten aanleiding tot vervolgonderzoek? Zo ja, wat is de ruimtelijke afbakening van de zone(s) voor vervolgonderzoek?
- Welke aspecten verdienen bijzondere aandacht bij een eventueel vervolgonderzoek?
- Welke vraagstellingen zijn voor het vervolgonderzoek relevant?
- Is behoud in situ op basis van de resultaten van het vooronderzoek mogelijk?

Het onderzoeksgebied (ca. 9401 m²) zal door middel van parallelle continue proefsleuven onderzocht worden..

De sleuven worden oostnoordoost-westzuidwest georiënteerd aangelegd. Ter hoogte van perceel 1621I wordt geen sleuf aangelegd richting de straat aangezien hier onvoldoende ruimte is om de grond uit de sleuven tijdelijk te stockeren. De sleuven hebben een breedte van 2 m en een maximale afstand van 15m van middelpunt tot middelpunt. Er zal minstens 10% van het onderzoeksgebied door middel van proefsleuven onderzocht worden, aangevuld met 2,5% dwarssleuven en/of kijkvensters. De hoeveelheid en locatie van dwarssleuven en/of kijkvensters zijn vrij te bepalen door de erkend archeoloog/veldwerkleider. Een keuze voor of tegen het aanleggen van dwarssleuven en/of kijkvensters wordt gemotiveerd in het verslag van resultaten van het proefsleuvenonderzoek. Kijkvensters en/of dwarssleuven kunnen bijvoorbeeld aangelegd worden om na te gaan of aangetroffen paalkuilen deel uitmaken van een structuur, maar kunnen evenzeer aangelegd worden om een meer exacte afbakening van een archeologische site te bekomen.

Figuur 4: Voorstel proefsleuvenplan. (A. Devroe 2017)

De aanleg van deze sleuven gebeurt met een graafmachine met een niet-getande graafbak van 2 m breed. Het eerste vlak wordt aangelegd op een eerste leesbaar archeologisch niveau. Indien er meerdere archeologische niveaus aanwezig zijn, wordt elk niveau apart gewaardeerd. Er wordt momenteel van uitgegaan dat het om een site zonder complexe verticale stratigrafie gaat en er maar één niveau aanwezig is. Er wordt dagelijks voorzien in een volledige opmeting van sleuven, kijkvensters en sporen. Dit betekent dat er dagelijks een recent en aangevuld grondplan beschikbaar is, dat op elk moment aangeleverd kan worden. Er dient een selectie van de sporen gecoupeerd te worden die afdoende is om de onderzoeksvragen te beantwoorden. In vermoedelijke diepe sporen zoals waterputten en waterkuilen wordt een boring gezet om te verifiëren of het om een dergelijk spoor gaat en om de diepte te bepalen. Per sleuf wordt machinaal een profielput aangelegd. Deze profielputten worden beschreven en bestudeerd door de aardkundige van het projectteam. Sporen waarbij de metaaldetector een signaal geeft, worden aangeduid in de sporenlijst. Metaalvondsten worden enkel ingezameld als zij zich aan het vlak bevinden of als ze zich in een spoor bevinden dat gecoupeerd wordt. De aanwezigheid van een steentijdsite kan niet uitgesloten worden. Tijdens het vooronderzoek dient er daarom aandacht geschonken te worden aan concentraties van lithische artefacten. Indien lithische vondsten aangetroffen worden dient ingeschat te worden of het om verspreide vondsten gaat of om een activiteitenzone. Steentijdvondsten worden driedimensionaal ingemeten. Deze vondsten en concentraties worden aan een specialist voorgelegd om een verdere waardering van het terrein te bekomen. Indien noodzakelijk worden bijkomende boringen geplaatst volgens de Code Goede Praktijk. Na afloop van het onderzoek worden de sleuven gedicht om verdere degradatie van eventueel aanwezige sporen te voorkomen. Indien nodig worden kwetsbare sporen (graven, zeer ondiep bewaarde sporen) afgedekt met doek of plastic zodat ze in geval van een vervolgonderzoek in de vorm van een opgraving niet verder worden aangetast vooraleer ze onderzocht kunnen worden.

Het onderzoeksdoel is bereikt wanneer op basis van het vooronderzoek met ingreep in de bodem een voldoende gefundeerde uitspraak gedaan kan worden over de aard en omvang van de archeologische waarden in het projectgebied en wanneer een eenduidig advies kan gegeven worden voor vrijgave van het terrein, behoud in situ of vervolgonderzoek door middel van een opgraving.

2.4. VOORZIENE AFWIJKINGEN VAN DE CODE VAN GOEDE PRAKTIJK

Er worden geen afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk voorzien. Moesten er tijdens de uitvoering van het vooronderzoek met ingreep in de bodem redenen zijn waarom wel wordt afgeweken van de bepalingen in de code, dan worden deze gemotiveerd in het verslag van resultaten.

3. FIGURENLIJST

Figuur 1: Beslissingsboom in functie van huidig project. (A. Devroe 2017)	2
Figuur 2: Kadasterkaart met aanduiding projectgebied. (Geopunt Vlaanderen s.d.)	3
Figuur 3: Voorstel profielputtenplan. (A. Devroe 2017)	5
Figuur 3: Voorstel proefsleuvenplan. (A. Devroe 2017)	7